

BESTUURSVERSLAG

Stichting Alterius
2016

alterius

VOOR ELKAAR.

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Stichting Alterius: kerntaken en de scholen

- 1.1 Algemeen
- 1.2 Missie en visie
- 1.3 De Buitenhof
- 1.4 SOVSO St. Jozef

2. Juridische structuur en organisatie

- 2.1 Algemeen
- 2.2 Structuur
- 2.3 Financieel management en risicoanalyse
- 2.4 Medezeggenschapsraden
- 2.5 Organisatiestructuur scholen Alterius

3. Terug- en vooruitblik

- 3.1 Algemeen
- 3.2 Onderwijs
- 3.3 Leerlingen
- 3.4 Personeel
- 3.5 Kwaliteitszorg
- 3.6 Financiën
- 3.7 Huisvesting
- 3.8 Stichting Praktech
- 3.9 Raad van toezicht

4. Resultaatanalyse 2016 vs. begroting 2016

- 4.1 Algemeen
- 4.2 Toelichting op hoofdlijnen

5. Balans per 31 december 2016

- 5.1 Algemeen
- 5.2 Financiële positie
- 5.3 Eigen vermogen

6. Treasury

- 6.1 Algemeen
- 6.2 Uitvoering treasurybeleid

7. Continuïteit

- 7.1 Risico's, aannames en beheersing
- 7.2 Meerjarenexploitatie 2016 – 2019
- 7.3 Balansontwikkeling

Inleiding

Binnen Alterius geldt meer dan één werkelijkheid. Dit komt door de grote verscheidenheid aan doelgroepen en de spreiding van onderwijslocaties in Zuid-Limburg. Op al deze locaties werken wij nauw samen met verschillende aanbieders van jeugdzorg. Het is onze opdracht jongeren in jeugdzorg vooruit te helpen met goed onderwijs. Ons echte bedrijfsresultaat is een toename van vitaal menselijk kapitaal.

Voor jongeren in de jeugdzorg lijkt de wereld er in 2016 niet makkelijker op geworden. De transities trekken nog een te stevige wissel op de bekostiging en toegankelijkheid van de jeugdzorg. Alterius merkt dat bijvoorbeeld in de daling van jeugdzorgcapaciteit én de kortere duur van behandeltrajecten. Gelijktijdig is Alterius op twee afdelingen gestart met onderwijs verzorgen tijdens vakanties. Voor het onderwijs is de uitdaging dus om in kortere tijd met minder mensen continu goed onderwijs te blijven leveren. Dat lukt nog steeds. Dit verslag getuigt hiervan. De wijze waarop deze resultaten zijn bereikt, is grotendeels te danken aan de flexibiliteit en deskundigheid van de leerlingen, hulpverleners en leerkrachten. Deze flexibiliteit is echter ook begrensd. Als bestuurder is het mijn taak deze grenzen te verleggen, maar gelijktijdig in de gaten te houden wanneer deze zijn bereikt of worden overschreden. Hier ligt een belangrijke uitdaging voor de komende jaren.

Het is zaak om kort bij de mensen te blijven die het moeten doen en de zorgen echt ervaren. Hun betrokkenheid is ons fundament. Om dit fundament stevig te houden, blijft Alterius investeren in pedagogisch en didactisch het best mogelijke onderwijs. Hierin trekken wij samen op met onze ketenpartners.

Ik wil iedereen bedanken die het afgelopen jaar op welke wijze dan ook aan de winst, in termen van menselijk kapitaal, heeft bijgedragen.

Taco Bisscheroux
Bestuurder Stichting Alterius

1. Stichting Alterius: kerntaken en de scholen

1.1 Algemeen

De Stichting Alterius heeft als doel speciaal onderwijs te verzorgen aan kinderen en jeugdigen die door de Samenwerkingsverbanden daartoe een toelaatbaarheidsverklaring hebben gekregen. Het onderwijs wordt verzorgd op basis van de Wet op de Expertisecentra (WEC).

Sinds 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs van kracht. Alterius maakt bestuurlijk deel uit van zeven samenwerkingsverbanden:

- PO3104 Stichting Passend Onderwijs Sittard-Geleen e.o. PO;
- PO3105 Stichting Passend Onderwijs Maastricht en Heuvelland PO;
- PO3106 Stichting Passend Onderwijs Heerlen e.o. PO;
- VO3103 Stichting Passend Onderwijs Roermond e.o. VO;
- VO3104 Stichting Passend Onderwijs Sittard-Geleen e.o. VO;
- VO3105 Stichting Passend Onderwijs Maastricht en Heuvelland VO;
- VO3106 Stichting Passend Onderwijs Heerlen e.o. VO.

De stichting bestuurt twee scholen: De Buitenhof in Heerlen en St. Jozef in Cadier en Keer. De Buitenhof is een school voor kinderen met langdurige psychiatrische problematiek. De Buitenhof heeft twee afdelingen, een afdeling Speciaal Onderwijs en een afdeling Voortgezet Speciaal Onderwijs.

Sint Jozef is een school voor Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen. Deze school heeft twee afdelingen: de afdeling Icarus/Het Keerpunt en afdeling Voortgezet Speciaal Onderwijs.

Onder Alterius resulteert ook de Stichting Praktech. Deze stichting richt zich op jongvolwassenen in de leeftijd van ongeveer 20-35 jaar met een moeilijke toegang tot de arbeidsmarkt. Die toegang wordt enerzijds bevorderd door het opleiden voor een beroep in de techniek zoals metselen, timmeren en lassen en anderzijds door het coachen in het ontwikkelen van elementaire cognitieve en sociale vaardigheden.

De stichting is lid van:

- Verenigde Bijzondere Scholen (VBS): belangenbehartiger schoolbesturen;
- PO-raad: belangenbehartiger primair en speciaal onderwijs;
- LECSO: Landelijke Expertisecentrum Speciaal Onderwijs.

1.2 Missie en visie

De Stichting Alterius verzorgt praktisch en theoretisch onderwijs voor kinderen die een toelaatbaarheidsverklaring hebben voor speciaal onderwijs of residentieel geplaatst zijn in een voorziening voor jeugdzorg.

Het onderwijs zorgt voor een gestructureerde, veilige leeromgeving en geeft

kinderen kansen zich sociaal, emotioneel en cognitief verder te ontwikkelen. Het onderwijs draagt bij aan het zo optimaal mogelijk kunnen functioneren als actief burger in onze samenleving.

Vanuit deze centrale opdracht heeft de Stichting Alterius de ambitie elke leerling een passend onderwijsarrangement aan te bieden. De arrangementen komen tot stand in samenwerking met collega's, leerlingen, ouders/verzorgers en andere instanties.

De Stichting Alterius werkt voortdurend aan de borging, verbetering en vernieuwing van de onderwijs- en organisatieprocessen. Het gaat hierbij om processen die betrekking hebben op het bevorderen van de ontwikkeling bij kinderen in de onderwijs- en opvoedingssituatie. Deze bevordering komt tot stand door mensen die verantwoordelijk zijn voor kwalitatief hoogwaardig speciaal onderwijs en de daarbij passende onderwijszorg. De integrale leiding van de organisatie draagt zorg voor de beleidsmatige, financiële en facilitaire ondersteuning.

Het motto van de Stichting Alterius is: **Voor Elkaar.**

De vier kernwaarden zijn:

- Competent;
- Respect;
- Veilig;
- Samenwerken.

Deze kernwaarden zijn uitgangspunt voor het handelen van de medewerkers van de stichting in relatie tot de leerlingen, ouders/verzorgers, collega's en samenwerkingspartners.

1.3 De Buitenhof

De Buitenhof is een gespecialiseerd instituut voor langdurig zieke kinderen met psychiatrische problematiek. Met deze specialisatie is de school uniek in Limburg. De leeftijd van de leerlingen loopt uiteen van 4 tot 20 jaar. De leerlingen lopen sterk uiteen met betrekking tot hun cognitieve niveau. Daarom is het van belang voor deze specifieke doelgroep een breed onderwijsaanbod te hebben. In het voortgezet speciaal onderwijs (vso) uit zich dit in het aanbieden van praktische én theoretische leerwegen met mogelijkheden voor certificering en diplomering. De school beschikt over een volledig aanbod havo.

Voorbeelden van de psychiatrische problematiek van de leerlingen van De Buitenhof zijn: A(D)HD, autisme spectrum stoornissen zoals PDD(NOS) en Asperger, hechtingsstoornissen, posttraumatische stressstoornissen, persoonlijkheidsstoornissen in de ontwikkeling, angst- en stemmingsstoornissen, leerstoornissen, psychotische en dissociatieve stoornissen, gedragsstoornissen, selectief mutisme en eetstoornissen.

De Buitenhof heeft een door het ministerie van OCW erkende functie voor langdurig zieke leerlingen (LZ). De school biedt een leer- en ontwikkelingsklimaat waarbinnen leerlingen hun individuele mogelijkheden kunnen ont-

plooien. Een van de kernkwaliteiten van de school is om in samenwerking met behandelaars en ouders belemmeringen die voortvloeien uit de psychiatrische problematiek te onderkennen en de invloed daarvan op leer- en ontwikkelingsprocessen te beperken. Door deze samenwerking met de ouders is er sprake van een educatief partnerschap. De onderlinge afspraken worden vastgelegd in het handelingsplan. Het team bestaat uit professionals en werkt aan de verdere ontwikkeling van de school.

De school speelt een rol in de complexe keten van zorg en onderwijs. Met name de relatie met het kinder- en jeugdpsychiatrisch centrum Wickraderheem, onderdeel van de Mondriaan Zorggroep, is van groot belang. De samenwerking is geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst.

Het onderwijs wordt op drie locaties aangeboden: één in Maastricht en twee in Heerlen.

1.4 SOVSO St. Jozef

SOVSO St. Jozef beschikt over een aantal unieke en specialistische onderwijsvoorzieningen. De school verzorgt o.a. onderwijs voor geïndiceerde zeer moeilijk opvoedbare jongeren (zmok), leerlingen in een justitiële jeugdinstelling, leerlingen in een gesloten jeugdinstelling en leerlingen met een licht verstandelijke handicap en gedragsproblemen. De leeftijd van de leerlingen varieert van 12 tot 20 jaar.

De leerlingen hebben ernstige afzonderlijke of gecombineerde stoornissen op sociaal of emotioneel vlak, de persoonlijke ontwikkeling en problematisch gedrag. De stoornissen manifesteren zich op school, thuis en in de vrije tijd. De problemen zijn zodanig dat kinderen ernstig in hun ontwikkeling bedreigd zijn en er binnen andere onderwijsvormen geen adequate oplossing voorhanden is. De omgeving van de kinderen is niet meer in staat het tij te keren. Dit komt onder andere doordat de relatie met deze omgeving ernstig is ontwricht. In het geboden onderwijs wordt sterk arbeidsmarktgericht gewerkt.

Onderwijsafdeling Het Keerpunt/Icarus

Binnen de justitiële jeugdinstelling Het Keerpunt en gesloten jeugdzorginstelling Icarus wordt het onderwijs verzorgd door SOVSO St. Jozef. De onderwijsvoorzieningen in Het Keerpunt en Icarus zijn ook in formele zin nevenvestigingen van St. Jozef met de brinnummers 02KX-01 en 02KX-03.

St. Jozef maakt gebruik van de in pandige onderwijsvoorzieningen van Stichting Jeugdzorg St. Joseph (SJSJ). De coördinatoren van het onderwijsteam zijn verantwoordelijk voor het geïntegreerde onderwijs/dagprogramma. Daarin worden de volgende uitgangspunten gehanteerd: 1) het primaat ligt bij het behandel- c.q. verblijfsplan en 2) St. Jozef en Stichting Jeugdzorg St. Joseph zijn daarom samen verantwoordelijk voor de opstelling en uitvoering van het individuele behandel- c.q. verblijfsplan van elke jeugdige. Voor de uitvoering van dit behandel- c.q. verblijfsplan bieden St. Jozef en SJSJ een geïntegreerd dagprogramma

aan dat gevarieerd is van opzet. In dit dagprogramma is gedragsverandering een essentieel onderdeel en staat voorbereiding op en re-integratie in de maatschappij centraal. Dit geldt voor zowel de voorbereiding op de vervolgschool of de arbeidsmarkt.

De capaciteit op 1 oktober 2016 in Het Keerpunt is 36 leerlingen en bij Icarus 71.

Gastenhof Urmond

De school verzorgt voor het internaat Gastenhof het onderwijs voor ongeveer 26 leerlingen. Het gaat hierbij om leerlingen met een licht verstandelijke handicap en gedragsproblemen, de zogenaamde zmlk-ers. Leerlingen ontvangen onderwijs op daartoe ingerichte lokalen op het terrein van Gastenhof Urmond. Gastenhof is een werkmaatschappij van de Koraalgroep. De samenwerking tussen de partners is geformaliseerd middels een samenwerkingsovereenkomst.

2. Juridische structuur en organisatie

2.1 Algemeen

De Stichting Alterius is het bevoegd gezag van de zmok-scholen SOVSO St. Jozef (02KX, 02KX-01 en 02KX-03), De Buitenhof (01UO) en de Stichting Praktech. Stichting Alterius vertegenwoordigt deze in juridische zin. De rechtspersoon Stichting Alterius is een stichtingsvorm conform art. 285.1 van het Burgerlijk Wetboek boek 2 en ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nr. 14070930.

De bestuurlijke uitgangspunten zijn naast de statuten, reglement raad en reglement bestuur in april 2009 vastgelegd in 'Stichting Alterius: Toezichthouden en besturen'. Conform de uitgangspunten hanteert de stichting een *raad van toezicht – college van bestuur model*. Met het hanteren van dit model zorgt de stichting ervoor dat de functies bestuur en intern toezicht gescheiden zijn. De raad van toezicht toetst bestuurlijke inrichting en functioneren aan de principes van de 'Code Goed Bestuur in het primair onderwijs'. Deze code voor het primair onderwijs is in januari 2010 door de algemene ledenvergadering van de PO-raad vastgesteld.

Leden Raad van Toezicht eind 2016

De heer Voorbraak	voorzitter
De heer Caelen	lid
Mevrouw Chatrou	lid
Mevrouw Van der Laak	lid
Mevrouw Sieben	lid
De heer Suilen	lid

De heer T. Bisscheroux is de bestuurder van Alterius.

De bestuurder heeft één onbezoldigde nevenfunctie als voorzitter van het bestuur van Stichting WereldWijd.

Op basis van de wettelijke plicht is een klachtenregeling ingericht. De regeling is bestemd voor ouders en medewerkers. Iedere klacht wordt deskundig en neutraal beoordeeld. Daartoe is een vertrouwenspersoon aangesteld. Het bestuur is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie.

2.2 Structuur

De bestuurder geeft leiding aan de twee directeuren van de scholen. De bestuurder legt verantwoording af aan de raad van toezicht.

De schooldirecteur is integraal verantwoordelijk voor de eigen school. Eén van de schooldirecteuren is verantwoordelijk voor de Stichting Praktech.

De bestuurder en beide directeuren vormen het directieoverleg op strategisch

niveau. De bestuurder geeft op strategisch niveau leiding aan de beleidsmedewerker huisvesting. De ondersteuning op het gebied van HRM, PR & Communicatie en financiën wordt ingehuurd.

De scholen zijn verdeeld in afdelingen. Een afdeling bestaat uit een aantal klassen. De coördinatie van de dagelijkse gang van zaken ligt in handen van de afdelingscoördinator. Elke school beschikt, zoals vastgelegd in de Wet op de expertisecentra, over een commissie voor de begeleiding. Deze commissie bewaakt en stimuleert de kwaliteit van de zorg. Hiertoe ondersteunen zij de leerkrachten bij het analyseren van leerlinggegevens. De leiding van deze commissie is in handen van de zorgcoördinator.

De afdelingscoördinatoren en de zorgcoördinator vormen samen met de directeur van één school het managementteam (MT). Dit team bewaakt de kwaliteit van het primaire proces en draagt zorg voor de uitvoering van het vastgestelde strategisch beleid. Daarnaast heeft dit MT een beleidsvormende rol en een klankbordfunctie voor het directieoverleg.

2.3 Financieel management en risicoanalyse

De basis van het lange termijn financieel management wordt gevormd door een schatting van de leerlingaantallen, gehanteerde bekostigingssystematiek, koersplan met strategische keuzes en de risicoanalyse. Deze risicoanalyse komt tot stand door bijdragen van afdelingscoördinatoren, medezeggenschapsraad, directie, bestuur, raad van toezicht, administratiekantoor, financial controller en stakeholders. Risico's worden beschreven en waar mogelijk gekwantificeerd. De risicoanalyse wordt ook als startpunt gehanteerd bij het opstellen van de jaarbegroting. In het bestuursverslag wordt de wijze van hanteren van deze risico's beschreven.

In de planning & control cyclus legt de directeur van de school verantwoording af aan de bestuurder en de bestuurder aan de raad van toezicht. Gedurende het jaar worden begroting en realisatie met elkaar vergeleken. Hierbij worden de ontwikkelingen met betrekking tot gesignaleerde risico's opnieuw geijkt. Indien nodig vindt een aanpassing van het scenario plaats. In de risicoanalyses is er bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van de leerlingaantallen en de formatie.

Eens per kwartaal legt de bestuurder schriftelijk verantwoording af aan de raad van toezicht. De inhoud van deze bestuursrapportage wordt afgeleid uit managementinformatie, die systematisch wordt verzameld aan de hand van vooraf geformuleerde prestatie-indicatoren.

2.4 Medezeggenschapsraden

Binnen de stichting zijn drie medezeggenschapsraden actief. St. Jozef en De Buitenhof beschikken elk over een MR. Deze raad is de gesprekspartner voor de directeur.

De bestuurder overlegt met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

De taak en de rol van de medezeggenschapsraad zijn vastgelegd in reglementen.
De reglementen zijn gebaseerd op de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS).
De raden functioneren conform reglementen en wet.
De samenstelling van de raden was eind 2016 als volgt:

Leden Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

de heer	P. Eerens	personeel, voorzitter
de heer	P. Houben	personeel
mevrouw	J. Nelissen	personeel
de heer	J. van Wissen	personeel
vacature		ouders

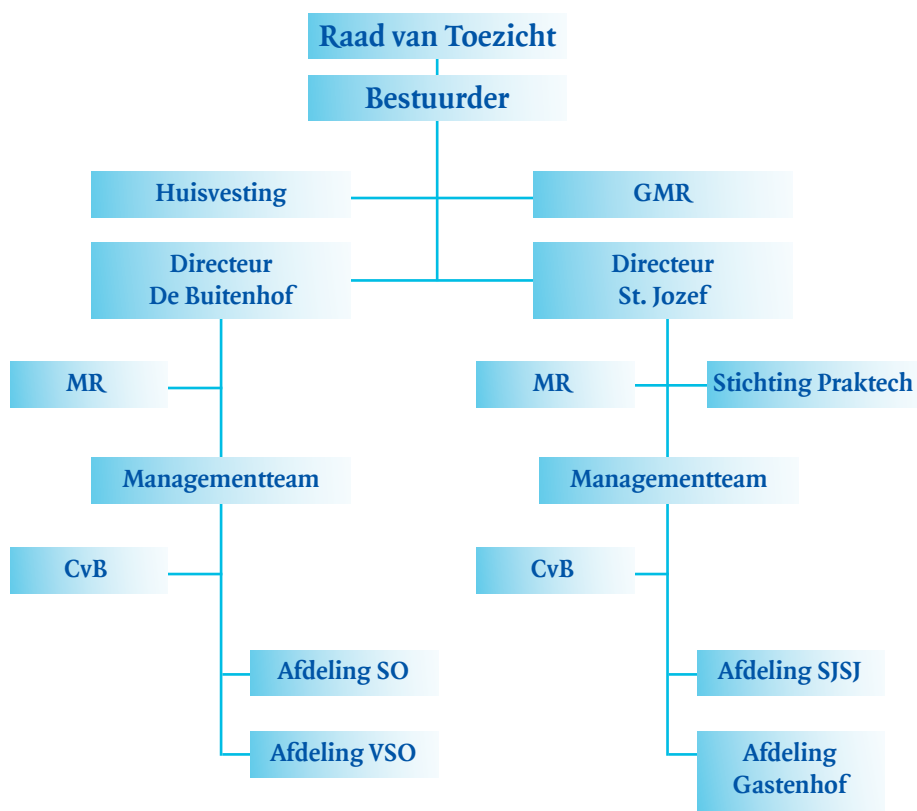
Leden Medezeggenschapsraad De Buitenhof

de heer	P. Steinbusch	personeel, voorzitter
de heer	F. Gelissen	personeel
de heer	K. Smit	personeel
de heer	P. Eerens	personeel
mevrouw	S. Hermans	ouders
mevrouw	D. Dijk	personeel

Leden Medezeggenschapsraad St.-Jozef

mevrouw	J. Nelissen	personeel, voorzitter
mevrouw	C. Frissen	personeel
mevrouw	N. Oligschläger	personeel
mevrouw	Y. Wilhelmus	personeel
de heer	R. Frissen	personeel
vacature		ouders

2.5 Organisatiestructuur scholen Alterius

Toelichting

GMR: Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

MR: Medezeggenschapsraad

CvB: Commissie voor de Begeleiding

SJSJ: Stichting Jeugdzorg St. Joseph

3. Terug- en vooruitblik

3.1 Algemeen

2016

- Bestuurlijk heeft 2016 in het teken gestaan van het bepalen van de plaats van Alterius op de onderwijskaart van Zuid-Limburg. De besturen van het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs hebben uitgesproken dat het verzorgen van onderwijs aan kinderen in residentiële situaties door Alterius dient te worden verzorgd. Naast Alterius is ook een centrale rol weggelegd voor het tytyl- en mytylonderwijs.
- De transitie van de jeugdzorg trekt een behoorlijke wissel op onze jeugdzorgpartners. Bij het leveren en borgen van hoogwaardige jeugdzorg wordt steeds vaker een beroep gedaan op het onderwijs. Dit vraagt om intensievere samenwerking, aanpassingen in het aanbod en de wijze van organiseren van het onderwijs. Daarnaast zijn ook de afgelopen jaren nieuwe jeugdzorgaanbieders op het toneel verschenen. De structuur waarbinnen de jeugdzorg werkt, is aan het wijzigen.
- De gemeenteraad Eijsden-Margraten heeft aan het COA het terrein rondom St. Jozef aangeboden als locatie voor de vestiging van een AZC. Van dit aanbod is nog geen gebruik gemaakt.

2017

- Alterius blijft zich hard maken voor één voorziening in Zuid-Limburg die zorg draagt voor het ontsluiten van het beste onderwijs voor kinderen en jongeren afhankelijk van jeugdzorginterventies.
- Onderzocht wordt of samenwerking met tytyl- en mytylonderwijs kan leiden tot meerwaarde.
- Het ontwikkelen van arrangementen met zowel vertrouwde als nieuwe jeugdzorgaanbieders.

3.2 Onderwijs

2016

- Examenresultaten 2015/2016 St. Jozef:

	Deelnemers
Vmbo basis beroepsgericht	3
Vmbo kader beroepsgericht	4
Resultaat	7 geslaagd
Staatsexamen vmbo KB	1
Staatsexamen vmbo TL	5
Staatsexamen havo	1

Resultaat

7 geslaagd
1 deelcertificaten
1 afgewezen

- Examenresultaten 2015/2016 Buitenhof VSO:

Opleiding/cursus	Deelnemers	Geslaagd	Toelichting
Entree UNIK mbo	7	7	
Vmbo-t deelexamens	24	19	5 leerlingen hebben een of meer deelexamens niet gehaald
Vmbo-t volledig examen	17	14	
Havo – deelexamen	12	9	3 leerlingen hebben een of meer deelexamens niet gehaald
Havo volledig examen	2	1	
Branchegerichte certificaten	27	27	
• VCA	5	5	
• Heftruck	5	5	
• Mini-graver	5	5	
• Bosmaaier	4	4	
• Motorketting zaag	3	3	
• Veilig werken langs de weg	4	4	
• Lassen Nilr	1	1	

- De resultaten Buitenhof afdeling SO:
 - In het algemeen komen leerlingen binnen met een didactische leeftijd (DL) die niet in overeenstemming is met de didactische leeftijd equivalent (DLE) vanwege psychiatrische, didactische problemen en schoolonderbrekingen.
 - Gemiddeld is de leerachterstand bij binnenkomst 1 jaar en vier maanden.
 - De eindtoets Route 8 van AVision wordt afgenomen bij alle leerlingen die doorstromen naar het V(S)O.
 - De gemiddelde landelijke score basisonderwijs is 205,3. De gemiddelde landelijke score speciaal basisonderwijs van de laatst gevalideerde toets is 153. Gemiddelde score van de Buitenhof is 180,4.
- In totaal zijn 25 leerlingen uitgestroomd:
 - 14 naar VSO;
 - 11 naar regulier onderwijs.

Bestemming vanuit SO	Aantal leerlingen
VSO richting vmbo - BK	7
VSO richting vmbo - GT	6
VSO richting havo	1
Vmbo - BK	6
Vmbo - GT	3
Brugklas vmbo/havo	1
Brugklas havo/vwo	1

- Stichting Jeugdzorg St. Joseph (SJSJ) uit Cadier en Keer heeft de jeugdzorginstelling Almata te Ossendrecht verworven. Het onderwijs binnen Almata wordt verzorgd onder verantwoordelijkheid van het Regionaal Expertise Centrum Gooi- en Eemlanden. Dit centrum heeft Alterius verzocht te onderzoeken of een overname mogelijk is van de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het onderwijs binnen Almata. Alterius is hiertoe verzocht vanwege de al bestaande samenwerking met SJSJ en door de aanwezige deskundigheid op het gebied van onderwijs in gesloten jeugdzorg.
- Voor de populatie leerlingen in Het Keerpunt en Icarus wordt gedurende 48 weken per jaar onderwijs aangeboden.
- Vanaf januari krijgen Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen in een Beschermde Opvang binnen de school van St. Jozef onderwijs. Deze leerlingen zijn ingeschreven in de Internationale Schakelklas (ISK) te Maastricht, maar krijgen ook onderwijs van Alterius-collega's.
- Alterius werkt samen met XONAR, SJSJ en FIER om te komen tot een Onderwijs & Zorgaanbod voor vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel (Loverboys).
- Onderwijs wordt steeds meer maatwerk. Alterius wil ICT-mogelijkheden maximaal benutten. Met dit oogmerk is deelgenomen aan een studiereis naar Singapore rond dit thema. Aansluitend is een projectgroep in het leven geroepen.
- Onderwijs krijgt steeds meer een rol bij het bevorderen van een goed pedagogisch klimaat in jeugdzorgvoorzieningen. Dit klimaat staat onder druk vanwege de transitie van de jeugdzorg en de daarmee gepaard gaande bezuinigingen. De onzekerheden binnen de zorg leidt tot een defensief personeelsbeleid, met alle gevolgen van dien. Onderwijs wordt nog belangrijker voor het behouden van structuur voor de pupillen. Deze ontwikkelingen zijn zichtbaar bij de verschillende instellingen. Dit maakt dat Alterius samen met de verschillende partners in de jeugdzorg is gestart met het ontwerpen van arrangementen, waarbij jeugdzorg en onderwijs nog intensiever gaan samenwerken.
- Het ervaren van een veilige leer- en werkomgeving is een voorwaarde om te komen tot onderwijs en leren. Daarom:
 - worden incidenten geregistreerd en geanalyseerd;

- wordt in Cadier en Keer planmatig samengewerkt met gemeente Eijsden-Margraten gemeente Maastricht, politie, jeugdzorginstellingen;
- hebben burgemeesters Eijsden-Margraten en Maastricht St. Jozef bezocht;
- zijn relevante protocollen herzien en gebundeld;
- worden trainingen gevolgd;
- participeert De Buitenhof in Veilig in en om School (VioS) Parkstad.

2017

- Bestuur neemt besluit ten aanzien van overname Almata Onderwijs Ossendrecht.
- Ondanks invoer Passend Onderwijs blijft er een groep jongeren aangewezen op een combinatie van onderwijs en zware jeugdzorg. Een combinatie die gekenmerkt gaat worden door een aanbod van 08.00 tot 20.00 uur en een afwisseling van onderwijs en zorg. Alterius ontwikkelt met partners deze onderwijs/zorgcombinatie.
- Alterius beschikt over specifieke kennis. Voor deze kennis is belangstelling bij collega-organisaties. Alterius biedt scholing aan voor professionals onder de noemer Wervelkind. Dit aanbod wordt verder uitgebreid.

3.3 Leerlingen

2016

- In de tabel worden de leerlingenaantallen zoals bekend bij DUO vergeleken op de teldatum 1 oktober. De daling heeft, conform verwachting, doorgezet.

	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016
De Buitenhof SO	103	103	119	112	93	96
De Buitenhof VSO	189	234	275	270	266	240
Totaal	292	337	394	382	359	336
St. Jozef SO	0	1	0	1	0	0
St. Jozef VSO	194	204	204	153	143	106
Totaal	194	205	204	154	143	106
Alterius						
Totaal	486	542	598	536	502	442
Ambulante begeleiding (AB)	170	193	188	194*	0	0

* Situatie op 1-7-2014. Vanaf 1-8-2014 wordt AB bekostigd op basis van het budget bij de samenwerkingsverbanden.

- De aantallen bekend bij DUO op teldatum geven ten dele de onderwijs-werkelijkheid van Alterius weer per 1-10-2016. Naast deze aantallen kregen:
 - 28 leerlingen binnen de schakelklassen onderwijs;
 - 20 Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen in de beschermde Opvang (AMV BO) onderwijs via St. Jozef.

Deze leerlingen worden op andere grondslagen bekostigd. De leerlingen in de schakelklassen worden bekostigd door het samenwerkingsverband passend onderwijs en m.b.t. AMV zijn afspraken gemaakt met het bestuur van Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO).

- De daling van het leerlingaantal St. Jozef wordt verklaard door een overdracht per teldatum van 24 leerlingen naar stichting MosaLira te Maastricht. Dit was noodzakelijk omdat de groep Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen in aantal fors is gedaald: in 2 jaar tijd met 60 leerlingen. Naast St. Jozef verzorgt ook Don Bosco school in Maastricht onderwijs voor een vergelijkbare groep. Don Bosco, een school van het bestuur MosaLira, is ook geconfronteerd met een forse daling. De samenwerking met MosaLira is gestart om te komen tot één onderwijsvoorziening ZMOK in Maastricht-Heuvelland. Hiertoe is met MosaLira een overeenkomst getekend. Deze samenwerking is onder de noemer VSO Maastricht op 1-9-2016 van start gegaan.

2017

- Verder uitwerken en inrichten onderwijsvoorziening ZMOK VSO-Maastricht-Heuvelland.
- Rekening wordt gehouden met een daling naar 394 bij DUO ingeschreven leerlingen. De ontwikkeling van het aantal leerlingen is onzeker. Dit komt doordat de effecten van passend onderwijs, demografische krimp en transitie jeugdzorg moeilijk zijn te voorspellen. De stichting anticipeert dus op een daling.
- De daling van leerlingen zal niet gelijkmatig plaatsvinden over de beide scholen en verschillende afdelingen. Per afdeling worden ontwikkelingen nauwgezet gevolgd. De kwaliteit van het onderwijs, het borgen van continuïteit van het aanbod en een verantwoorde exploitatie zijn belangrijke criteria. Afspraken met collega-organisaties zijn noodzakelijk voor het borgen van kwaliteit, continuïteit en efficiënte inzet van middelen.

3.4 Personeel

2016

- Op 1 september is de omvang van de formatie 137 fte. In de formatieplanning werd echter rekening gehouden met een daling naar 127 fte. Deze daling heeft niet doorgezet door onderwijs voor nieuwe doelgroepen en toename van het aantal detacheringen naar andere onderwijsorganisaties.
- De Buitenhof heeft 81 en St. Jozef 53 formatieplaatsen.
- In vergelijking met 1-9-2015 is de omvang van de stichting gelijk gebleven. Voor de beeldvorming: in 2013 was de omvang 153 fte.
- 17 fte is gedetacheerd naar PO, VO, samenwerkingsverbanden en ROC's.
- 11 fte is ingehuurd via een uitzendbureau.
- Het ziekteverzuim in 2016 is 8,3 %. Het landelijke cijfer voor scholen in speciaal onderwijs was 7 %. Dit hoge percentage is onder andere te wijten aan het aantal langdurig zieken. Het verzuim wordt planmatig aangepakt.
- De ontwikkelingen binnen de stichting zijn besproken tijdens teambijeenkomsten.
- Personeel is vertegenwoordigd in vier Ondersteuningsplanraden (OPR) in kader van medezeggenschap Passend Onderwijs.
- Voor het realiseren van de noodzakelijk afbouw van de formatie én het voorkomen van gedwongen ontslag voert de stichting vanaf december 2015 flankerend beleid. Dit beleid diende ter bevordering van de mobiliteit. Vanwege het behalen van de doelstellingen is het flankerende beleid beëindigd per 1-3-2016.
- Één directeur is opgenomen in het schoolleidersregister.
- Volgens de CAO PO hebben medewerkers per jaar een budget van 40 uur te besteden aan het bevorderen van de Duurzame Inzetbaarheid. Dit begrip is nieuw en voor meerdere uitleg vatbaar. Het bestuur streeft ernaar dat medewerkers deze ruimte optimaal gaan benutten. Het personeel is daarom aan de hand van een programma gedurende één week met verschillende activiteiten aan de slag geweest.
- Een deel van de leerkrachten heeft onderwijs aangeboden in de schoolvakanties voor jongeren in de JJI en GJI. Dit aanbod is gebaseerd op landelijke beleid. Hiertoe ontvangt Alterius extra bekostiging.
- Een deel van de leerkrachten is gedetacheerd naar onderwijsstichting MosaLira te Maastricht. Samen met collega's van die stichting verzorgen zij het onderwijs voor zmk-leerlingen onder de noemer 'VSO Maastricht'.

2017

- Formatie daalt op basis van de raming naar 123 fte per 1-9-2017. Deze daling komt tot stand via afloop tijdelijke contracten, natuurlijk verloop en vrijwillige mobiliteit.
- Bestuur heeft besloten dat ondanks dalende leerlingaantallen zowel in 2017

als 2018 geen gedwongen ontslagen gaan vallen. Indien nodig wordt het flankerend beleid weer geactiveerd.

- De ontwikkelcyclus wordt ondersteund door de digitale gesprekscyclus.
- Ziekteverzuim wordt aangepakt door het continueren en intensiveren van de genomen maatregelen.
- Een overstap naar een andere arbodienst wordt overwogen.
- Met een verankering in de gesprekscyclus wordt de het professionaliseringsbudget en beschikbare tijd voor duurzame inzetbaarheid benut.
- De samenwerkingsverbanden VO zetten via detacheringen begeleiders passend onderwijs (BPO) in. Zeven van deze BPO'ers staan op de loonlijst van Alterius. Er komt duidelijkheid of deze detacheringen ook in de toekomst worden voortgezet.
- Alterius maakt belangrijke beleidskeuzes. Voor draagvlak is een stevige medezeggenschap noodzaak. Samen met GMR en MR worden stappen gezet om de medezeggenschap verder te ontwikkelen.

3.5 Kwaliteitszorg

2016

- Bij de landelijke klachtencommissie zijn geen klachten ingediend.
- Alterius en de scholen participeren in het landelijke project: Vensters en Scholen op de Kaart. Zie www.scholenopdekaart.nl.
- Jaarlijks wordt een overzicht gemaakt van uitstroombestemming en -bestemming. Dit overzicht wordt ook gepresenteerd aan de inspectie. De inspectie gebruikt deze informatie voor het opstellen van een benchmark. Uit deze landelijke benchmark volgt voor de afzonderlijke scholen de waardering van de gerealiseerde resultaten. Alterius ziet nut en noodzaak van dit proces maar heeft een eigen analyse uitgevoerd om de waarderingen beter te onderbouwen.
 - Benchmarken is lastig omdat binnen Alterius sprake is van een heterogene groep leerlingen.
 - De jongste is 5, de oudste 20
 - Laagste IQ is 50, hoogste 130
 - Inspectie hanteert een norm voor de omvang uitstroom naar vervolgonderwijs. Die norm haalt Alterius niet omdat veel leerlingen werken aan het perspectief Arbeid en Dagbesteding. Het hoger waarderen door de inspectie van het perspectief *vervolgonderwijs* stelt Alterius ter discussie. Pas wanneer Alterius niet slaagt een leerling een passend perspectief te bieden beschouwt zij dit als een onvoldoende opbrengst.
 - Alterius verzorgt voor een groot aantal leerlingen onderwijstrajecten die korter duren dan 2 jaar. Zo verbleef van de 54 uitstromers van St. Jozef 30% langer dan 2 jaar op deze school. De vraag is natuurlijk in welke mate het succes of falen aan het onderwijs kan worden toegerekend als het verblijf vaak zo kort is.

- Residentieel geplaatste leerlingen worden vaker overgeplaatst met tussen-tijdse uitstroom tot gevolg.
- Onderwijstijd wordt ook ingezet voor behandeling en sociaal-emotionele doelen. Dit gaat dan ten koste van tijd voor het verwerven van cognitieve vaardigheden.
- Jongeren stromen vaak uit na hun 18^e. Op dat moment valt vaak ondersteuning vanuit gezin of hulpverlening weg met een negatief effect op bestending.
- Ten aanzien van inzichtelijk maken van bestending is Alterius afhankelijk van de kwaliteit van registratie elders. Die is geregeld niet op orde.
- Binnen de visie van Alterius is er een overwaardering van IQ als voorspeller voor de uitstroombestemming (Alterius doet het trouwens goed op dit punt). Houdingsaspecten zijn voor Alterius' doelgroepen van groter belang. Deze competenties worden gemeten en meegenomen in het bepalen van het aanbod.
- Jongeren maken soms keuzes tegen het advies van de school in.

2017

- Op basis van analyse van opbrengsten en bestending worden Kritische Prestatie Indicatoren opgesteld.
- In kader van vierjaarlijks onderzoek inspectie worden de onderwijsvoorzieningen van Icarus en Het Keerpunt bezocht.
- Buitenhof en St. Jozef zijn voor de inspectie onderwerp van onderzoek m.b.t. thema: arbeid.
- PR & Communicatie inzetten voor het intern en extern delen van de bereikte resultaten.

3.6 Financiën

2016

- Het financieel in control blijven vraagt om voortdurende alertheid en een hoog niveau van financiële deskundigheid. Alterius heeft de kwaliteit van de onderliggende processen verder aangescherpt. Deze aanscherping is nodig door de gewijzigde risico's. Deze hangen samen met:
 - het gestegen aantal detacheringen van het personeel;
 - afspraken met 7 verschillende samenwerkingsverbanden passend onderwijs;
 - beheer van 7 onderwijslocaties in vier verschillende gemeenten;
 - moeilijk in te schatten effecten van transitie jeugdzorg.
- Autorisaties directie en bestuurder zijn aangepast aan verscherpte eisen.

2017

• Meerjarig investeringsplan wordt bijgesteld. Voor de financiering kan binnen kaders het vermogen van de stichting worden aangesproken. Dit plan is gericht op:

- specifieke onderwijsaanbod voor doelgroepen Alterius,
 - PR & Communicatie;
 - leerlingvolgsysteem;
 - scholing en bevorderen employability;
 - ICT;
 - verduurzamen onderwijshuisvesting.
- Onderwijsarrangementen worden steeds meer maatwerk. Per arrangement dient de financiële haalbaarheid te worden gemonitord. Verwachting is dat het speciaal onderwijs wat volume betreft afneemt, maar vanuit het oogpunt van kosten duurder gaat worden. Met name het financieel sluitend krijgen van het verzorgen van 48 weken onderwijs en het onderwijsarrangement voor de Alleenstaande Vreemdelingen in de Beschermd Opleiding krijgen extra aandacht.

3.7 Huisvesting

2016

- Voor locatie Heldevier te Heerlen is een beheersplan asbest opgesteld.
- Dak hoofdlocatie St. Jozef te Cadier en Keer is vervangen.
- Voor locatie VSO-Maastricht heeft St. Jozef de Personen Zoek Installatie voor haar rekening genomen.
- Voor renovatie en exploitatie van de voormalige Technische School Cadier en Keer is een onderzoek gestart naar de belangen van verschillende stakeholders. Technische School is eigendom van de gemeente Eijsden-Margraten en tijdelijk in gebruik door St. Jozef.

2017

- Hoofdlocatie St. Jozef wordt heringericht. Deze herinrichting moet leiden tot optimale samenwerking met het zorgaanbod van Icarus.
- Afgeschreven semipermanente lokalen hoofdlocatie St. Jozef worden gesloopt.
- Besluitvorming met betrekking tot toekomst voormalige Technische School komt in een afrondende fase.

3.8 Stichting Praktech

2016

Aantal cursisten	Toelichting	81
waarvan	Behaalde diploma's	66
	Behaalde certificaten/bewijs van deelname	30
	Vroegtijdig uitgevallen (door terugval als gevolg van persoonlijke omstandigheden of het niet starten na vrijblijvende dagdelen)	8
Aantal cursussen		96
waarvan	Lassen	34
	VCA	29
	Tegelzetten	2
	Stucadoren	2
	Metselen	3
	Timmeren	10
	Bosmaaien/kettingzaag	9
	Heftruck	5
	schilderen	2
Aantal cursisten vanuit Praktijk Onderwijs of de Buitenhof		11
Aantal cursisten 18 jaar en ouder		70
Aantal cursisten uitgestroomd naar werk, waarvan 6 via begeleiding vanuit Re-integratie Budget (opgestart in 2016)		18

- Bedrijfsvoering aangepast om o.a. de voortgang m.b.t. de doelstelling te monitoren
 - nieuwe prijs per cursus vastgesteld en gecommuniceerd met werkveld
- Werving personeel en cursisten
 - vrijwilliger toegevoegd aan team leermeesters;
 - kijk- en doedagen georganiseerd voor consulenten met potentiële deelnemers;
 - deelgenomen aan themamiddag Dress-for-Success;
 - databank aangelegd bestand potentiële leermeesters.
- PR en communicatie:
 - accounts aangemaakt voor Facebook, Twitter, Instagram en LinkedIn met regelmatige updates;
 - begonnen met ontwikkelen van een nieuwe website en huisstijl aangepast;
 - samenwerking met Zelf & Co. Zelf & Co is een online platform om te tonen hoe mensen weer de regie nemen over hun eigen leven. Een cursist van Praktech wordt op dit platform gepresenteerd;

- periodiek verzenden van nieuwsbrieven naar werkveld.
- Verbreding aanbod:
 - erkenning als reïntegratiebedrijf voor de Gemeente Maastricht (PRB);
 - toevoegen van jobcoach aan het team Praktech voor 2 dagen per week;
 - erkenning scholingsaanbod voor UWV verlengd tot september 2017;
 - samenwerking met bouwmarkt onderzocht voor opleiden van personeel;
 - cursus voor asielzoekers en statushouders verzorgd voor 3 deelnemers.

2017

- Erkenning UWV, naast garantie scholingsaanbod voor 3 jaar, het aanbieden van activiteiten in kader van de programma's:
 - “Naar Werk”;
 - “Weer fit”;
 - “Blik op Werk”;
 - jobcoaching.
- Samenwerking MTB, Athos, Levanto intensiveren
- Cursusaanbod ontwikkelen voor
 - asielzoekers /statushouders;
 - vrouwen;
 - dakdekken en asbestsanering ism KIWA.
- Mogelijkheden onderzoeken op verzoek bedrijfsleven tot doorontwikkelen certificering lassen

3.9 Raad van toezicht

2016

- De raad werkt aan de hand van een jaarplan en heeft zes maal vergaderd.
- Bestuurder en voorzitter van de raad bereiden vergaderingen voor.
- Geregeld zijn er afzonderlijke consultaties tussen leden van de raad en bestuurder. Besproken onderwerpen: aanpassingen statuten, strategie van innoveren, verantwoording financiële buffer.
- Per 1-8-2016 zijn twee leden van de raad herbenoemd.
- De raad heeft goedkeuring verleend aan:
 - jaarwerk 2015;
 - meerjarenbegroting 2016-2019;
 - meerjarenformatieplan 2016-2019;
 - managementstatuut;
 - aanpassing statuten;
 - aanpassing vergoedingen leden raad;
 - voortzetten van het onderzoek naar mogelijke overname Almata onderwijs te Ossendrecht;
 - procuratie bestuurder;
 - formele overdracht van leerlingen naar stichting MosaLira te Maastricht.

- Bestuur legt verantwoording af aan de hand van één bestuursrapportage per kwartaal. Verantwoording is afgelegd over kwartaal 4/2015 en de kwartalen 1, 2 en 3/ 2016.
- De volgende onderwerpen zijn besproken en gemaakte afspraken verwerkt in actieplannen:
 - onderwijs aan Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV) in de beschermde opvang;
 - bestuursformatieplan 2016/2017;
 - resultaten professionalisering bestuurder Vlerick Business School in Brussel;
 - opbrengsten van het onderwijs en uitstroombestemmingen van leerlingen;
 - samenwerking met MosaLira en St. Jozef;
 - beheersen van afbouw van de formatie;
 - analyse ziekteverzuim;
 - resultaten inspectiebezoeken;
 - investering in ICT en opbrengsten studiereis Singapore;
 - veiligheid in het onderwijs in relatie tot verdichting van de problematiek;
 - stand van zaken Stichting Praktech;
 - resultaten van Wervelkind, de aanbieder van professionaliseringsprogramma's;
 - voortgang koersplan;
 - voortgang innovatieprogramma, investeringen en budgettering;
 - de dynamiek van Passend Onderwijs, Transitie Jeugdzorg en demografische krimp. De samenhang van deze bewegingen met de ontwikkeling van de leerlingaantallen, beschikbare financiële middelen en omvang formatie.
- De raad heeft een werkbezoek gebracht aan locatie Heldevier van De Buitenhof te Heerlen.
- Delegatie raad heeft één functionerings- en beoordelingsgesprek gevoerd met bestuurder en bevindingen gerapporteerd aan de raad.
- De raad heeft met onafhankelijke deskundige, dhr. Dannenberg, ontwikkelingen in de jeugdzorg en de relatie met het speciaal onderwijs besproken.
- Éénmaal is vergaderd in bijzijn van de accountant. Besproken zijn: risicoanalyses, accountantsverslag, managementletter en het jaarwerk.
- De accountant heeft aangekondigd dat 2016 het laatste controlejaar is.

2017

- Evaluatie en herijken koersplan 2017-2020.
- Goedkeuring verlenen aan meerjarig investeringsprogramma.
- Al dan niet goedkeuring verlenen aan bestuurlijke overname van onderwijsvoorziening Almata te Ossendrecht.
- Benoemen nieuwe accountant.

4. Resultaatanalyse 2016 vs. begroting 2016

4.1 Algemeen

In het onderstaande overzicht is de exploitatierekening 2016 vergeleken met de begroting 2016 op het niveau van de scholen, bestuursbureau, Praktech en Alterius totaal.

bedragen x € 1.000	De Buitenhof		St. Jozef		Bestuursbureau		Praktech		Totaal	
	2016	begr. 2016	2016	begr. 2016	2016	begr. 2016	2016	begr. 2016	2016	begr. 2016
Exploitiëbaten										
Rijksbijdragen	6.367	6.151	3.784	3.726	-	-	-	-	10.151	9.877
Overige overheidsbijdragen	18	18	58	158	-	-	122	88	164	218
Overige baten	258	262	1.261	262	346	345	-	-	1.335	570
	6.643	6.431	5.103	4.161	346	345	122	88	11.650	10.665
Exploitielasten										
Personele lasten	5.148	5.058	3.714	3.383	432	365	47	65	9.122	8.871
Afschrijvingen	129	128	97	86	9	9	-	-	235	222
Huisvestingslasten	302	344	271	257	-	-	3	5	576	601
Overige instellingslasten	309	318	263	220	253	380	61	18	540	597
Leermiddelen	269	268	142	151	-	-	-	-	412	419
	6.157	6.116	4.487	4.097	694	754	111	88	10.885	10.710
Exploitiëresultaat	486	315	616	49	348	409	11	-	765	45
Financiële baten en lasten	-	-	-	-	41	60	-	-	40	60
Totaal resultaat	486	315	616	49	397	349	11	-	805	15

4.2 Toelichting op hoofdlijnen

Exploitiëresultaat

De staat van baten en lasten 2016 sluit met een resultaat van € 805.481 positief, terwijl in de begroting is uitgegaan van een begrotingsresultaat van € 15.020 positief. In dit resultaat is het positieve resultaat van € 11.087 van Stichting Praktech meegenomen. Het verschil van afgerond € 790.000 ten opzichte van de begroting is op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

Hogere rijksbijdragen ministerie van OC&W	+	€ 274.000
Lagere overige overheidsbijdragen	-/-	€ 55.000
Hogere overige baten	+	€ 765.000
Hogere personele lasten	-/-	€ 251.000
Hogere afschrijvingskosten	-/-	€ 13.000
Lagere huisvestingslasten	+	€ 25.000
Lagere overige instellingslasten	+	€ 58.000
Lagere lasten leermiddelen	+	€ 7.000
Lager financieel resultaat	-/-	€ 20.000
		<u>€ 790.000</u>

Rijksbijdragen ministerie van OCW

De rijksbijdragen van het ministerie van OCW zijn toegenomen met € 274.000. Hiervan wordt € 157.000 verklaard door hogere bekostiging vanuit de diverse samenwerkingsverbanden. De begroting 2016 is op dit punt vanwege de onzekerheden destijds defensief opgesteld.

Door veranderende regelgeving is de bekostiging voor JJI en GJI gewijzigd. Het bestuur ontvangt extra bekostiging om ook in vakantieperiodes onderwijs te verzorgen. Extra middelen € 117.000.

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen betreffen vergoedingen van de diverse gymzalen en overige middelen vanuit gemeenten en overige overheidsinstanties. In de begroting 2016 is nog uitgegaan van € 95.000 aan middelen in het kader van de voormalige landelijke projecten Herstart en Op de Rails. Deze middelen worden vanaf 2016 via het samenwerkingsverband ontvangen en onder de Rijksmiddelen opgenomen. Daarentegen zijn meer verhuurbaten ontvangen.

Overige baten

De overige baten stijgen ten opzichte van de begroting met € 765.000. Hier zijn de volgende zaken van belang:

• vrijval reservering Rijksbekostiging	€ 625.000
• hogere baten detacheringen	€ 176.000
• lagere baten Wervelkind	-/- € 30.000
• diversen	-/- € <u>6.000</u>
	€ <u>765.000</u>

Het bestuur heeft besloten om de sinds 2008/2009 gereserveerde Rijksbekostiging van € 625.000 vrij te laten vallen ten gunste van het exploitatieresultaat 2016.

In 2016 zijn € 176.000 extra inkomsten ontvangen uit detacheringen van onderwijskundig personeel. Bij de opstelling van de begroting was grote onzekerheid over de continuering van diverse detacheringen in het schooljaar 2016/2017. Derhalve is deze post defensief begroot.

Vanwege lagere inzet van personeel in het kader van Wervelkind, mede als gevolg van personele mutaties, zijn deze baten lager dan in de begroting voorzien.

Personele lasten

De personele lasten zijn € 251.000 hoger dan begroot, als gevolg van:

• lagere kosten van eigen personeel	-/- € 187.000
• hogere kosten personeel van derden	€ 360.000
• hogere overige personele lasten	€ <u>78.000</u>
	€ <u>251.000</u>

De formatie van Stichting Alterius wordt nauwgezet gemonitord. In aanloop naar invoer van Passend Onderwijs is flankerend beleid ingesteld om vrijwillig vertrek van personeel te stimuleren. Dit om gedwongen ontslag zo veel mogelijk te voorkomen.

De invoering van Passend Onderwijs heeft tot nu toe (financieel gezien) nog niet zo'n groot effect gehad als eerder ingeschat. Wel is het eerder ingezette flankerend beleid doorgezet en in 2016 hebben diverse personeelsleden hier gebruik van gemaakt. Mede hierdoor is de vaste formatie verder afgenomen en zijn de totale loonkosten van eigen personeel € 187.000 lager dan begroot.

Om optimale flexibiliteit binnen het personeelsbestand te waarborgen en om tijdelijke personeelsbehoefte (o.a. vanwege de gevolgen van flankerend beleid en personele invulling nieuwe doelgroepen) op te vangen, is in 2016 meer gebruik gemaakt van inhuur van personeel via P-flex. Waar in de begroting uit is gegaan van bijna € 290.000 aan inhuur, bedraagt de totaal gerealiseerde inhuur bijna € 650.000.

Binnen de overige personele posten zijn eveneens verschillen tussen begroting en realisatie. Er is geen naheffing door het vervangingsfonds opgelegd, terwijl de reiskosten als gevolg van een verschuiving van overige instellingslasten naar overige personele lasten hoger zijn. Per saldo een verschil binnen de overige personele lasten van € 78.000.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn € 13.000 hoger dan begroot. Eind 2015 hebben diverse grote investeringen op ICT-gebied plaatsgevonden. Deze waren in de begroting 2016 niet voorzien. In totaal bedragen de totale investeringen in leermiddelen, ICT en inventaris in 2016 € 140.920, waar in 2015 nog € 378.949 is geïnvesteerd.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn € 25.000 lager dan begroot, als gevolg van:

• lagere kosten (meerjarig) onderhoud	-/- € 20.000
• hogere schoonmaaklasten	€ 9.000
• lagere huurkosten	-/- € 13.000
• diversen	-/- € <u>1.000</u>
	€ <u>25.000</u>

Jaarlijks is er een herijking van de voorziening onderhoud. In de meerjaren onderhoudsplannen wordt een opgave gedaan van verwachte onderhoudsactiviteiten voor zowel het buiten- als ook het binnenonderhoud. Op grond van deze herijking is de dotatie aan de voorziening voor 2016 naar beneden bijgesteld.

Hiermee blijft de onderhoudsvoorziening voldoende groot om toekomstig onderhoud te bekostigen.

Mede vanwege het gebruik van dislocaties zijn de schoonmaakkosten hoger dan begroot. De lagere huurkosten worden verklaard door een hogere tegemoetkoming voor de huurkosten SJSJ door de gemeente Eijsden-Margraten.

Overige instellingslasten

De instellingslasten zijn € 58.000 lager dan begroot. In de begroting is de post Innovatieprogramma opgenomen onder overige instellingslasten. Een groot deel van de kosten zijn personele lasten die onder de post personele lasten ook zijn verantwoord. Dit verklaart grotendeels de daling ten opzichte van de begroting. Bij de beide scholen wijken de overige lasten slechts licht af van de begroting.

Leermiddelen

De post leermiddelen is € 7.000 lager dan begroot. Dit wordt o.a. veroorzaakt door lagere lasten voor dagelijkse onderwijs leermiddelen. De afwijking ten opzichte van de begroting wordt met name veroorzaakt door een lagere realisatie van deze post bij de Buitenhof. Van de gemeente is een projectsubsidie ontvangen als bijdrage voor OLP uitgaven. Deze subsidie was niet voorzien.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten zijn € 20.000 lager dan begroot (€ 60.000). Deze lagere opbrengst wordt verklaard door lagere renteopbrengsten op de spaarrekening. De rentetarieven staan al enige tijd onder druk.

CONCLUSIE

Het resultaat 2016 van € 805.481 positief ten opzichte van begroot € 15.020 positief wordt voor een groot deel verklaard door de vrijval van de in 2008/2009 gereserveerde Rijksbekostiging. Verder zijn extra Rijksmiddelen ontvangen en zijn aanzienlijk hogere detacheringsinkomsten ontvangen dan begroot. De lasten zijn met name bij de personele lasten als gevolg van extra inhuur hoger dan begroot.

5. Balans per 31 december 2016

5.1 Algemeen

De balans laat de vermogenspositie van Stichting Alterius per 31 december 2016 zien en de ontwikkelingen ten opzichte van 31 december 2015.

Vergelijkend balansoverzicht

	<u>31-12</u> <u>2016</u>		<u>31-12</u> <u>2015</u>	
	X 1.000	%	X 1.000	%
Activa				
Materiële vaste activa	918	11,2%	1.012	14,1%
Vorderingen	1.378	16,9%	829	11,5%
Liquide middelen	5.867	71,9%	5.346	74,4%
	<u>8.164</u>	<u>100,0%</u>	<u>7.188</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	6.029	73,9%	5.224	72,7%
Voorzieningen	804	9,9%	749	10,4%
Kortlopende schulden	1.330	16,3%	1.214	16,9%
	<u>8.164</u>	<u>100,0%</u>	<u>7.188</u>	<u>100,0%</u>

5.2 Financiële positie

Het balanstotaal stijgt ten opzichte van 2015 met name door het positieve resultaat van baten en lasten en de bijbehorende mutatie van het eigen vermogen. De post vorderingen is eveneens toegenomen. Door de vrijval van de gereserveerde Rijksbekostiging in 2008/2009 is ultimo 2016 een vordering op het ministerie ontstaan. Dit verklaart de stijging van de post vorderingen.

In het onderstaande overzicht worden de kengetallen weergegeven. Ter vergelijking zijn de normen opgenomen zoals gedefinieerd door de Commissie Don in het rapport “Financieel beleid van onderwijsinstellingen”.

	Stg. Alterius 2016	Stg. Alterius 2015	Norm vlgs. Commissie Don
Liquiditeitsratio (current ratio)	5,5	5,1	0,5 – 1,5
Solvabiliteitsratio 1	74%	73%	20%
Solvabiliteitsratio 2	84%	83%	
Rentabiliteit ratio	6,9%	2,8%	0 – 5%
Kapitalisatiefactor	69,8%	63,5%	35%

De **liquiditeit ratio (current ratio)** is een kengetal om de liquiditeit van een organisatie te meten. De liquiditeitspositie geeft aan of de organisatie op korte termijn voldoende middelen kan genereren c.q. vrijmaken om aan haar korte termijnverplichtingen te kunnen voldoen. De current ratio wordt als volgt berekend: *Kortlopende vorderingen + liquide middelen / Kortlopende schulden*

De liquiditeit ratio dient binnen een bandbreedte van minimaal 0,5 en maximaal 1,5 te liggen. Bij Alterius is deze ratio 5,5 en ligt daarbij in lijn met 2015. Algemeen kan gesteld worden dat de organisatie al meerdere jaren een gezonde liquiditeitspositie heeft.

De **solvabiliteit** geeft aan of de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen, mede gelet op de potentiële risico's. De solvabiliteit wordt bepaald op basis van de verhouding van het eigen vermogen (EV: het totaal van reserves) en het totaal vermogen (TV: het balanstotaal). Het verschil tussen solvabiliteit 1 en 2 betreft de post voorzieningen die bij solvabiliteit 2 wordt meegeerekend bij het eigen vermogen. De norm zoals deze door de commissie Don is vastgelegd betreft een ondergrens om te kunnen blijven voldoen aan de verplichtingen. De solvabiliteit van Alterius is ruim voldoende en vergelijkbaar met 2015.

De **rentabiliteit ratio** geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten. De rentabiliteit is ten opzichte van 2015 gestegen vanwege het behaalde resultaat van € 805.481 positief. De analyse van dit resultaat is in hoofdstuk 4 opgenomen.

De **kapitalisatiefactor** geeft de kapitaalbehoefte van een organisatie aan én geeft aan of instellingen hun kapitaal al dan niet efficiënt benutten. De kapitalisatiefactor wordt als volgt berekend: *Totaal Kapitaal (alle bezittingen) gedeeld door de Totale Baten (TK/TB)*. Op basis van de criteria van de commissie Don wordt Alterius beschouwd als een grote instelling. Voor een grote instelling wordt een kapitalisatiefactor van 35% gehanteerd. In het verleden werd Alterius op basis van de totale baten nog aangemerkt als een middelgrote instelling, waarvoor een grens geldt van 45-50%.

De huidige kapitalisatiefactor van Alterius stijgt van 63,5% in 2015 naar 69,8% in 2016. De actuele factor geeft aan dat er ook in de toekomst ruimte bestaat om het vermogen in de komende jaren deels in te zetten ten behoeve van het onderwijs. Onderdeel hiervan is het reeds gememoreerde innovatieprogramma.

5.3 Eigen vermogen

Algemeen

Een belangrijk onderdeel van de strategische koers van Stichting Alterius is het innovatieprogramma. In dat kader heeft het bestuur in 2010 besloten om een Bestemmingsreserve Innovatie te vormen groot € 1.550.000. Deze bestemmingsreserve is ultimo 2016 nog € 212.000. Gezien de positieve resultaten wordt dit programma gecontinueerd.

Bestemming resultaat 2016

Het bestuur van Alterius stelt de volgende bestemming van het resultaat 2016 voor:

- Toevoeging aan algemene reserve € 805.481

Dit voorstel is als zodanig verwerkt in de jaarrekening 2016.

In de toevoeging aan de algemene reserve is onder andere ook het resultaat van Stichting Praktech (€ 11.087) verwerkt.

Stand eigen vermogen per 31-12-2016

Het verloopoverzicht van het eigen vermogen in 2016 is als volgt:

	Saldo (€) 31-12-2015	Bestemmings- resultaat (€)	Saldo (€) 31-12-2016
Algemene reserve (incl. Stichting Praktech)	4.814.188	805.481	5.619.669
Bestemmingsreserves publiek			
Bestemmingsreserve innovatie	212.000		212.000
Bestemmingsreserve flankerend beleid	197.651		197.651
Totaal Bestemmingsreserves	409.651		409.651
Totaal Eigen vermogen	5.223.839	805.481	6.029.320

Vorzieningen

Alterius kent een tweetal voorzieningen, de onderhoudsvoorziening en de voorziening jubilea. Het verloop van deze voorzieningen is als volgt:

Vorzieningen	Saldo (€) 31-12-2015	Dotatie (€) 2016	Onttrekking (€) 2016	Vrijval (€) 2016	Saldo (€) 31-12-2016
Onderhoudsvoorziening	640.083	131.250	-85.372	–	685.961
Voorziening jubilea	109.382	9.000	–	–	118.382
Totaal voorzieningen	749.465	140.250	-85.372	–	804.343

Op grond van:

- het geactualiseerde onderhoudsplan is de dotatie aan de voorziening onderhoud bijgesteld.
- de berekening van toekomstige verplichtingen inzake jubilea is geen aanpassing nodig van de dotatie.

Zie voor de ontwikkeling van de reserves en voorziening ook paragraaf B5 van de jaarrekening.

6. Treasury

6.1 Algemeen

In september 2014 is het bestaande treasurystatuut uit 2011 geactualiseerd en vastgesteld. In 2017 wordt dit statuut geactualiseerd. Conform het treasurystatuut legt het bestuur jaarlijks verantwoording af over het gevoerde treasurybeleid.

De uitvoering van het treasurybeleid vindt plaats binnen de kaders van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016, zoals medio 2016 gepubliceerd door het ministerie van OCW. Bij het aantrekken, inzetten en beheren van alle beschikbare middelen wordt gehandeld overeenkomstig dit statuut.

6.2 Uitvoering treasurybeleid

Het doel van treasury is het verkrijgen van een zo hoog mogelijk rendement over de financiële middelen tegen aanvaardbare risico's en is dienend aan het primaire doel, het verzorgen van onderwijs aan kinderen op de beide scholen voor speciaal onderwijs. Financiële continuïteit van de organisatie wordt hierdoor geborgd. De liquide middelen die niet meteen noodzakelijk zijn voor het voeren van de reguliere bedrijfsvoering zijn door Alterius geheel toegevoegd aan de Vermogensspaarrekening bij de Rabobank. Per 31 december 2016 bedroeg het saldo van deze spaarrekening € 5.506.000. De middelen op deze rekening zijn, indien noodzakelijk, direct beschikbaar voor de dagelijkse bedrijfsvoering. Bovendien voldoet Alterius hiermee aan de vastgestelde richtlijnen conform de Regeling beleggen, lenen en derivaten en handelt hiermee ook conform het treasurystatuut.

7. Continuïteit

Op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO) dient het jaarverslag een continuïteitsparagraaf te bevatten, waarin de financiële gevolgen van het beleid worden weergegeven dat het bestuur zich voor de komende jaren heeft voorgenomen.

Deze paragraaf geeft een overzicht van de risico's, ontwikkeling leerlingaantallen en personele bezetting, de verwachte meerjarige exploitatiebegroting en balansontwikkeling.

De gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting 2017-2020 en het bestuursformatieplan 2016-2017. Conform de voorschriften worden de cijfers van 2016 t/m 2019 gepresenteerd.

7.1 Risico's, aannames en beheersing

Leerlingaantallen

Bij de inschatting van de leerlingenaantallen is uitgegaan van de verwachting dat deze zullen dalen als gevolg van de bevolkingskrimp in Limburg, ontwikkelingen van de Wet Passend Onderwijs en transitie jeugdzorg. Verder is rekening gehouden met een voortgaande daling van de capaciteit van de GJI Icarus, conform de landelijke ontwikkelingen.

Vanaf augustus 2018 wordt er overigens vanuit gegaan, dat het in te zetten Care 2 School-beleid zal resulteren tot een instroom van nieuwe leerlingen. Deze zal de hiervoor beschreven krimp deels compenseren. Ook in de jaren daarna is uitgegaan van de toename van het aantal leerlingen als gevolg van nieuw beleid.

Formatie en personele lasten

Vanwege het dalend aantal leerlingen neemt bekostiging af en dient de formatie te dalen.

De gehanteerde aanname is dat het budget voor personele lasten 82% bedraagt van de totale baten. Op basis hiervan is het verwachte verloop van de personele bezetting bepaald gedurende 2016-2019, waarbij is uitgegaan van een GPL van € 65,8K in 2016, jaarlijks te indexeren met 1,5%.

KENGETALLEN (stand 31/12)	2016	2017	2018	2019
Leerlingenaantal	459	425	394	371
Personele bezetting (FTE)	139	123	106	110

Rijksbekostiging

- De Rijksvergoedingen zijn gebaseerd op de meest recente beschikkingen voor personele bekostiging, materiele instandhouding, P&A-beleid en capaciteitsbekostiging GJI en JJI.
- Bij de bepaling van de bekostigingsnormen voor 2017/2018, 2018/2019 en 2019/2020 is uitgegaan van een indexatie van 0,5% per jaar.
- De capaciteit van de gesloten jeugdzorgstellingen wordt op landelijk niveau over een periode van 3 jaar (2015 t/m 2018) met 30% teruggebracht. De capaciteit van GJI Icarus bedroeg in 2015 nog 71 plekken, deze is inmiddels in 2016 verlaagd naar 60 plaatsen. Voor 2017 wordt uitgegaan van 55 plekken en voor de jaren 2018 en verder wordt ervan uitgegaan dat de capaciteit gehandhaafd blijft op 50 plekken.
- Voor JJI Het Keerpunt wordt vooralsnog uitgegaan van een capaciteit van 36. Er is voorlopig geen rekening gehouden met verlaging van de capaciteit. De landelijke discussie over het terugbrengen van het aantal gevangenen kan hierin de komende jaren wel verandering in brengen.
- In de Rijksbekostiging zijn sinds schooljaar 2016/2017 inkomsten begrepen uit hoofde van detachering van 5,5 FTE Begeleiders Passend Onderwijs (BPO-ers) naar het SWV VO Parkstad en SWV VO Maastricht-Mergelland. Er is rekening gehouden met een verminderde inzet van telkens 10% per schooljaar vanaf 2017/2018 tot en met 2019/2020.
- Sinds schooljaar 2016/2017 zijn 35 VSO leerlingen van St. Jozef ingeschreven bij MosaLira. Met MosaLira is afgesproken dat de Rijksbekostiging, die op basis van de t-1 systematiek door Alterius wordt ontvangen, niet wordt doorgesluisd maar verrekend wordt met detacheringsvergoedingen voor het personeel van Alterius (gesloten beurzen). Vanaf 1-8-2017 is wel rekening gehouden met detacheringsvergoedingen, aangezien de Rijksbekostiging dan wel rechtstreeks aan MosaLira wordt vergoed.

Overige baten

- De overige baten bestaan voor een groot deel uit detacheringsofbrengsten van personeel bij Arcus College, ROC Leeuwenborgh, de SWV-en, MosaLira (VSO Maastricht) en LVO. Voor het huidige schooljaar (2016/2017) betreft het hier totaal 11,6 FTE. In dit scenario wordt ervan uitgegaan dat een deel van deze detacheringsofbrengsten ook in 2017/2018 en latere schooljaren zal doorlopen. De hieruit voortvloeiende detacheringsofbrengsten (niet zijnde VSO Maastricht) zijn per jaar als volgt geschat:
 - 2017: € 320.000
 - 2018: € 241.000
 - 2019: € 195.000
- Wat betreft de detachering van personeel bij MosaLira (VSO Maastricht), momenteel 6 FTE, wordt er vanuit gegaan dat deze doorlopen tot het einde van de planperiode, met dien verstande dat het aantal gedetacheerde FTE's

in schooljaar 2019/2020 nog 3 FTE bedraagt ten gevolge van de krimp van het aantal leerlingen.

- De Prestatiebox loopt door tot en met schooljaar 2019/2020. De vergoedingsbedragen per leerling zijn echter in 2015/2016 verlaagd met 37% ten opzichte van 2014/2015. Derhalve zijn in deze MJB de totale inkomsten Prestatiebox lager geschat dan voorheen.
- Verder zijn nog de volgende baten opgenomen voor o.a.:
 - Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen;
 - Wervelkind;
 - Praktech;
 - Groeibekostiging (via de SWV-en);
 - Gemeentelijke vergoeding gymzalen;
 - ESF Workwise.
- Alterius gaat de komende jaren inzetten op het ontwikkelen van nieuwe onderwijsarrangementen met name op het gebied van verdere integratie van jeugdzorg en onderwijs (Care2School, voor Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen met zorgvragen en samenwerking met jeugdzorginstellingen:
 - **Care2School**: vanaf schooljaar 2018/2019 zullen leerlingen ingeschreven worden bij Alterius in het kader van het Care2School-project. Vanwege de t-1 systematiek zullen deze leerlingen bekostigd worden vanaf 1-8-2019. Er is uitgegaan van de volgende aantallen Care2School-leerlingen:
 - schooljaar 2018/2019: 35 leerlingen (Buitenhof 25, St. Jozef 10);
 - schooljaar 2019/2020: 60 leerlingen (Buitenhof 40, St. Jozef 20).
 - **Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen**: sinds 2016 werkt Alterius samen met LVO om onderwijs te geven aan Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen in beschermde opvang. De bekostiging vindt plaats door middel van zogenaamde maatwerkbekostiging onder regie van LVO. Alterius gaat ervan uit dat vanaf schooljaar 2018/2019 AMV-ers bij haar kunnen worden ingeschreven als reguliere leerlingen, waarvoor de reguliere bekostiging kan worden verkregen. Vanwege de t-1 systematiek zullen deze leerlingen bekostigd worden vanaf 1-8-2019. Er is uitgegaan van de volgende aantallen AMV-ers (allen bij St. Jozef):
 - schooljaar 2018/2019: 15 leerlingen;
 - schooljaar 2019/2020: 20 leerlingen.
- Alterius zet in op steeds verdere samenwerking met jeugdzorginstellingen en gemeenten. Deze activiteiten zullen leiden tot aanvullende opbrengsten vanaf 2018 die geschat zijn op € 200.000 per jaar voor 2018 en 2019.

Overige lasten

De overige lasten zijn in deze MJB gebaseerd op de verhouding ten opzichte van de totale baten, waarbij de verhouding volgens de begroting 2017 het uitgangspunt was.

7.2 Meerjarenexploitatie 2016 – 2019

In onderstaande tabel wordt de meerjarige ontwikkeling van de exploitatie weergegeven.

bedragen x € 1.000	2016 Jaarrekening	2017 Definitieve begroting	2018 MJB	2019 MJB
Baten				
Rijksbijdragen Min. OC&W (incl. doorbetaalde rijksbijdragen door SWV-en)	10.152	8.978	7.540	7.508
Overige opbrengsten, detacheringsinkomsten en diverse baten	1.499	1.095	1.454	1.255
TOTALE BATEN	11.651	10.072	8.994	8.764
Lasten				
Lonen en salarissen	8.727	8.337	7.317	7.130
Overige personele lasten	395	232	216	210
Totale personeelslasten	9.122 78%	8.568 85%	7.533 84%	7.340 84%
Overige lasten				
Afschrijvingen	235	215	214	209
Huisvestingslasten	576	548	510	497
Leermiddelen	412	370	372	363
Overige lasten	540	339	365	355
TOTALE LASTEN	10.885	10.040	8.994	8.764
	766	32	0-	0-
Financieel resultaat	40	32	20	15
TOTAAL EXPLOITATIERESULTAAT	806	52	20	15

7.3 Balansontwikkeling

Bovenstaande ontwikkelingen hebben invloed op de balansposities per 31-12-2016 t/m 31-12-2019. Hieronder de verwachte balansontwikkeling.

	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiele vaste activa	918	918	918	918
	<u>918</u>	<u>918</u>	<u>918</u>	<u>918</u>
Vlottende activa				
Vorderingen	1.378	1.378	1.378	1.378
Liquide middelen	5.867	5.919	5.939	5.954
	<u>7.245</u>	<u>7.297</u>	<u>7.317</u>	<u>7.332</u>
TOTAAL	<u>8.164</u>	<u>8.215</u>	<u>8.235</u>	<u>8.250</u>
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserve (na resultaatbestemming)	5.619	5.671	5.691	5.706
Bestemmingsreserves	410	410	410	410
	<u>6.029</u>	<u>6.081</u>	<u>6.101</u>	<u>6.116</u>
Voorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	686	686	686	686
Overige voorzieningen	118	118	118	118
	<u>804</u>	<u>804</u>	<u>804</u>	<u>804</u>
Kortlopende schulden	1.330	1.330	1.330	1.330
TOTAAL	<u>8.164</u>	<u>8.215</u>	<u>8.235</u>	<u>8.250</u>

